

тя, від якого засвічували свічки і прикрашали ними Вербу (символ зірок). Далі, запаливши у священному багатті коструба, кидали його до річки, освячуючи воду. Далі, бризкаючи освяченою водою на багаття, освячували його. Після того молоді у білих сорочках і вінках обходять по колу (за сонцем) вербу, перескакують, тримаючись за руки, священне багаття і перепливають річку (став), лишаючи у воді свої вінки.

Розвиток культів Лади, Дани і Полеля триває протягом усього подальшого шляху розвитку нашого етносу.

Палеолітична людність добувала собі засоби для життя збиральництвом (дикий мед, коренеплоди, гриби, ягоди тощо) та полюванням. Наймогутнішою зброєю тогочасної людини була булава. Відтоді, протягом десятків тисяч років, аж до гетьманських часів булава символізувала в Україні найвищу силу, а отже — й владу.

Десь у тому часі починає утверджуватись як культурний і релігійний осередок наддніпрянської людності майбутній Київ.

Як же їм велося тим прадавнім киянам та мешканцям інших поселень, тим пращурам, що протягом десятків тисячоліть жили на українських землях? Про це маємо досить повні відомості лише з мезоліту, коли останній льодовик повільно відступив на північ Європи і на українських землях утворились близькі до сучасних геоландшафтні зони.

У мезоліті (9-6 тис. до н.е.) та протонеоліті (6-5 тис. до н.е.) наші предки перейшли від мисливства до землеробства, і життя набуло форм, що в основних своїх рисах зберігалися до XX ст. На цей же період припадає утвердження психічних факторів розвитку етносу¹⁾.

2.2.2. АРІЙСЬКА ДОБА (ПІЗНЬОКАМ'ЯНИЙ І БРОНЗОВИЙ ВІКИ)

Арійською називаємо другу історичну добу нашого етносу, яка охоплює процес формування арійської спільноти та її величного світогляду і тягнеться від перших фіксованих виявів цього процесу у прототрипільській та трипільській культурі мезоліту й неоліту до його занепаду у бронзовому віці, тобто десь у 6-5 тис. до н.е. по 1 тис. н.е.

Відкривач трипільської культури В.Хвойко визначив її як давньоарійську, зокрема протослов'янську. "Народ, що мешкав у нашій місцевості з неолітичних часів, — писав В.Хвойко, — був не кочовим і не мисливським, а осілим землеробським плем'ям, яке на самому світанку свого існування вже носило у собі зародки тієї

¹⁾ — Як зазначає Тейяр де Шарден "починаючи з неоліту, соматичні фактори поступають в земній еволюції психічним факторам". Тейяр де Шарден. Феномен человека. М., "Прогресс", 1965, с.222.

сприятливої для розвитку громадського і родинного начала культури, яку ми послідовно бачимо й згодом, у пізніші і навіть сучасні нам періоди його зовнішнього і внутрішнього життя”¹⁾.

Походження терміну “арій” дехто виводить з “орій” (орач)²⁾. До цього можна поставитись з довірою, оскільки українська мова (мова нащадків причорноморських арійв, що лишились на арійській прабатьківщині) й досі зберігає таку форму утворення віддієслівних іменників: водити — водій, носити — носій, палити — палій, красти — крадій, орати — орій і т.д. Разом з тим має бути старанно зважене й інше пояснення походження слова — від імені праукраїнського бога Ора. На другій версії наполягає американський дослідник Іван Стойко, який довідався про Ора і орійв з розшифрованих ним фінікійських і етруських написів. Не виключено, що обидві версії не суперечать одна одній (якщо, наприклад, слово “орати” утворене за іменем бога Ора). Самоназва наших предків — “арій” (“орій”) збереглась в українській мові в імені Юрій. Мабуть, саме за цим змістом імені Юрій християнство ототожнило з іменем Георгос (Георгій), яке грецькою мовою означає те ж саме — орач, хлібороб.

Та ж людність, що лишалась на прадідівських землях, продовжувала клекотіти в етнокультурному вулкані, досягаючи карколомних висот у світоглядних, культурних і господарських сферах життя.

У 5 тис. до н.е., тобто ще до виникнення шумерської і трипільської цивілізацій, наші предки вже користувалися кованими мідними серпами³⁾, які наслідували неолітичні прототипи, а дещо пізніше освоїли й бронзу. Саме в Причорномор’ї і в східному Середземномор’ї було знайдено найдавніші вироби з бронзи. Саме тут (і тільки тут) існують свої власні прадавні назви для бронзи — у Дворіччі “забар”, на Україні “спиж”⁴⁾, що свідчить про наявність тут найдавнішої бронзолivarної металургії.

За відомостями, зібраними О.П.Знойко, англійські історики й археологи, вивчаючи руїни стародавнього храму Стоунхедж у Шотландії, дійшли висновку, що будівництво його було здійснене стародавніми пришельцями на Британські острови, які проникли сюди через Нормандію з берегів Дніпра. Ці пришельці і принесли з собою бронзові вироби⁵⁾.

¹⁾ — Хвойко В., Раскопки 1901 г. в области трипольской культуры, СПб, 1904, с.9.

²⁾ — Куратовський, с.114-115.

³⁾ — Данилевич В. Цікавий серп. — К., 1928, с.173. До цього слід додати, що поблизу Бахмута (нині Артемівськ) були виявлені доісторичні виробки мідної руди (шлаки, вугілля, тиглі та інші залишки металургійного виробництва). Див. Знойко О.П., згаданий твір, с.267.

⁴⁾ — Назва “Бронза” є міжнародним терміном і походить від назви порту Бріндізі, через який шло постачання Північної Європи виробами з цього сплаву. Жодна з індоєвропейських мов (крім української) власної назви для сплаву не мала. Див. Знойко О.П., згаданий твір, с.268.

⁵⁾ — Знойко О.П., згаданий твір, с.269.